

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כח-אדם בהוראה

לשכת סמנכ"לית ומנהלת
אגף בכיר כח-אדם בהוראה

ירושלים, כ"ט אב תשפ"ג
16 אוגוסט 2023

סימוכין: 2000-1028-2023-0029370

לכבוד
מנהלי בתי ספר היסודיים וחיטבות הביניים
המפקחות על גני הילדים
המפקחים הכוללים

שלום רב,

הנדון: דיווח מתמחים וחונכים במערכת שיבוץ בחינוך הרשמי

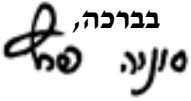
מתמחה בהוראה הינו עובד הוראה בשנת עבודתו הראשונה במערכת החינוך (לרוב, בשנת לימודיו האחרונה), הנמצא במעמד של מתמחה.

מורה חונך הינו עובד הוראה ותיק יותר, המלווה את המתמחה בהוראה ליווי פדגוגי, חברתי וארגוני במהלך שנת ההתמחות בהוראה (שנת הסטאז').

הצמדת חונך למתמחה, הינה חלק מהיערכות מערכת החינוך לחיזוק מעמדו המקצועי של עובד ההוראה. החניכה מאפשרת למתמחה להיקלט בצורה מיטבית למערכת החינוך, תוך ניצול יכולותיו ותרומתו, בהווה ובעתיד.

להלן נוהל המתווה דיווח חונכים ומתמחים, בחינוך הרשמי, לשנת הלימודים תשפ"ד בגני ילדים, בתי ספר יסודיים וחיטבות ביניים.

נבקשכם להיערך בהתאם לנוהל.

בברכה,

סוניה פרץ
סמנכ"לית ומנהלת
אגף בכיר כח-אדם בהוראה

העתקים:
מנהלי מחוזות
מר יניב זוהר, חשב המשרד
ד"ר גלי נהרי, סמנכ"לית ומנהלת מינהל עובדי הוראה
גב' איריס וולף, מנהלת אגף בכיר, הכשרה והתמחות עובדי הוראה
ד"ר שרה זילברשטרום, מנהלת אגף כניסה להוראה וקשרי אקדמיה שדה
גב' תמר כהן, מנהלת תחום בכיר, שכר עובדי הוראה
מר עוז שמאי, מנהל תחום ארגון ותהליכים
מפקחים מחוזיים
מר אביב מצא, מנהל חטיבה בכירה יישומי שכר
גב' מיכל אוריאל, מנהלת חטיבה יישומי שכר
מנהלי תחום כח אדם בהוראה במחוזות
חשבי שכר במחוזות

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

היערכות לדיווח מתמחים וחונכים לשנת הלימודים תשפ"ד, בחינוך הרשמי

מסמך זה מטרתו להבהיר את ההגדרות למתמחים ולחונכים, וכן את דרכי הדיווח במערכת המשרד. מערכת שיבוץ, תומכת בנוהל ובכלל זה, בכל הגדרות המתמחה והגדרות החונך, כפי שהן מופיעות בנוהל.

דיווח חונך למתמחה במערכת שיבוץ מתאפשר רק במקרים בהם החונך והמתמחה, עומדים בהגדרות הללו. המערכת מתריעה כאשר מתמחה או חונך, אינם עומדים באחת או יותר מההגדרות שנקבעו. לפיכך, אין להעסיק חונך, כל עוד לא דווח התפקיד במערכת שיבוץ, אחרת לא ניתן יהיה לשלם את שכר החונך.

מתמחה

הגדרה – מיהו מתמחה

מתמחה בחינוך הרשמי הוא כל מי שעומד בתנאים שלהלן במצטבר (כל התנאים חייבים להתקיים):

- 1) כל עו"ה בשנת ההוראה הראשונה שלו במערכת החינוך וכל עוד לא קיבל פטור מהתמחות או סיים התמחות בהצלחה.
- 2) מועסק בהוראה בפועל לתקופה של שישה חודשים לפחות **מראש**, באותה שנת לימודים או בשתי תקופות לפחות של שלושה חודשים מראש, כל תקופה. תקופות קצרות משלושה חודשים, לא מוכרות כתקופת התמחות.
- 3) מועסק בהוראה בפועל, בהיקף **שליש** משרה לפחות.
- 4) מועסק בהוראה **בפועל** במסגרות העסקה המאושרות להתמחות.
- 5) משתתף בסדנת התמחות במוסד אקדמי.
- 6) תקופת ההתמחות מלווה על ידי **חונך** אשר מעריך את עבודת המתמחה באמצע השנה ובסיום שנת ההתמחות.

מסגרות העסקה המאושרות להתמחות:

- 1) העסקה ישירה במוסדות חינוך רשמיים או במוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי, **למעט** שיבוץ במוסדות הבאים, שאינם מאושרים להתמחות:

- מרכז הדרכה
- מרכז פסג"ה
- מכללות להכשרת עו"ה
- מוסדות חינוך מבוגרים
- מוסדות מחוזיים ("מרכזי תקצוב") מסוג- מוסד ימי מחלה, מוסד מצבת מעבר, מוסד עו"ה בהשעיה.

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

- (2) העסקה בבתי ספר שבפיקוח משרד העבודה.
  - (3) העסקה במסגרת היל"ה, כאשר יש לפחות 10 תלמידים בקבוצה.
  - (4) העסקה במסגרת תכנית לימודים נוספת (תל"ן) המופעלת בבית הספר בהתאם לתקנות חינוך ממלכתי. (תכנית השלמה ותכנית לימודים נוספת). תשי"ד-1953 ובהתאם לחוזר מנכ"ל תשס"ג/3 א בעניין תשלומי ההורים וכן תכניות העשרה/תגבור אחרות של הרשות המקומית, ובתנאי שקיבלו אישור מראש ממשרד החינוך להעסקת מתמחים (כמפורט במסמך קול קורא מסגרות תוספתיות תשפ"ד)¹.
- הבהרה: נדרשת העסקה בהוראה בפועל בשליש משרה לפחות. העסקה ישירה בפחות משליש משרה לא תוכל להצטרף לכדי שלישי משרה עם העסקה במסגרת "מסגרות תוספתיות" ולהיחשב כהתמחות.

1. תקופת העסקה המזכה בהכרה בהתמחות:

- העסקה מראש, למשך 6 חודשי עבודה בפועל, לפחות, (לא כולל חופשת הקיץ בחודשים יולי ואוגוסט).
- שיבוץ בשתי תקופות של שלושה חודשים מלאים לפחות, כמילוי מקום חופשת לידה. שיבוץ באופן הזה מחייב שהתקופה הראשונה של השיבוץ, תהיה לא יאחר מיום 1 בינואר, על מנת להשיג 6 חודשים בפועל.
- תקופות עבודה אשר לא יחשבו לתקופת התמחות:
  - (1) תקופת מילוי מקום חופשת לידה פחות משלושה חודשים או בהיקף קטן משליש משרה.
  - (2) מילוי מקום יומי.
  - (3) תקופת שיבוץ של מתמחה במוסד ימי מחלה, במקרים של היעדרות ארוכה מטעמי בריאות.
  - (4) עבודה בחודשים יולי ואוגוסט (לדוגמא - בית הספר של החופש הגדול, עבודה בקיץ בחינוך המיוחד וכדומה).
  - (5) תקופה בה שוהה המתמחה בחופשת לידה.

2. פטור מהתמחות

פטור מהתמחות ניתן במקרים להלן:

- עו"ה קבוע
- עו"ה בעל ותק של 5 שנים ומעלה בהוראה בפועל.
- בעל רישיון לעיסוק בהוראה או בעל רישיון הוראה קבוע. לעניין זה, המבקש להרחיב את הסמכתו לא יידרש לשנת התמחות נוספת.
- עו"ה במקצועות הבריאות

1 מסגרות תוספתיות - גופים, שקיבלו הכרה להעסקת מתמחים בשנת התמחות בהוראה לקראת שנה"ל תשפ"ג על ידי אגף התמחות וכניסה להוראה.

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

- עובדי הוראה חדשים בתחום הייעוץ החינוכי, היות והם מחויבים גם בשעות הוראה בכיתה, הם מחויבים בהתמחות. לעובדים אלה יש מסלול התמחות מותאם לייעוץ. תהליך הערכה (המותאם לייעוץ) הוא ככלל המתמחים בהוראה. מכלול ההתמחות ליועצים כולל: קורסי התמחות בהיקף של 60 ש' במשך 3 שנים וספרוויזין קבוצתי למשך שנתיים במידה ומבקשים לקבל רישיון לעיסוק בהוראה עליהם להירשם לסדנת התמחות ולקבל ליווי של חונך ככלל המתמחים בהוראה.

חונכים

- כל מתמחה ילווה עם תחילת עבודתו על ידי חונך, שיוצמד אליו על ידי מנהל בית הספר או על ידי מפקחת גן הילדים. תפקיד החונך לסייע למתמחה להשתלב במערכת החינוך מבחינה מקצועית ואישית, לרכז את תהליך הקליטה בבית הספר ובאשכול, ולסייע למערכת בהערכתו כמפורט בנוהל שיבוץ. החונך יהיה זכאי לגמול חונכות.
- חונך יכול לחנוך עד **שלושה מתמחים בשנה**, על כל מתמחה יזוכה בגמול תפקיד בשיעור 2.4%.
- כללי הזכאות לגמול יהיו בהתאם לכללים הקבועים בהסכם השכר.

1. הדרישות לתפקיד חונך:

- עו"ה (מורה/גננת), המועסק בפועל ומדווח כחלק מצוות ההוראה במערכות משרד החינוך (שיבוץ או עוש"ר).
- בעל ותק בהוראה בפועל של 4 שנים לפחות. במקרה של בית ספר צומח או מסיבות חריגות אחרות, יש לקבל אישור מיוחד מראש, מאגף ההתמחות, ניתן לפנות באמצעות דוא"ל: hitmachut@education.gov.il
- מועסק בהיקף של שליש משרה לפחות בהוראה בכיתה.
- בעל תעודת הוראה או רישיון לעיסוק בהוראה.
- בוגר קורס להכשרת חונכים "חונכים ומלווים" או משתתף בקורס במקביל לעבודתו כחונך.

2. מסגרות ההעסקה המאושרות לחונכות:

- 2.1. ככלל החונך יהיה עו"ה מצוות המורים בבית הספר בו מועסק המתמחה.
- 2.2. במקרים הבאים יאושר חונך שאינו חלק מצוות המורים בו מועסק המתמחה:
  - כאשר המתמחה הוא מורה יחיד בבית ספרו במקצועות: חינוך גופני, מדעים, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה, מחול, מוסיקה, אומנות, ואנגלית (לצורך הדיווח יש למלא את נספח ב).
  - גננת חונכת למתמחה בגן ילדים תהיה מועסקת בגן ילדים באותו יישוב בו מועסקת המתמחה או מאחד היישובים הסמוכים באותה מועצה אזורית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

3. מסגרות העסקה שאינן מאושרות לחונכות:

- מרכז הדרכה
- מרכז פסג"ה
- מכללות להכשרת עו"ה
- מוסדות חינוך מבוגרים

4. עו"ה שלהלן לא יוכלו לשמש בתפקיד חונך:

- מנהל בית ספר
- סגן מנהל ראשון
- מפקח
- עו"ה גמלאי
- עו"ה בשבתון מלא
- עו"ה בחל"ת מלא
- עו"ה בהשעיה
- עו"ה בתפקיד הדרכה שהיקף העסקתו בהוראה קטן משליש משרה
- עו"ה שכל משרתו היא במוסד ימי מחלה
- עו"ה שכל משרתו היא במצבת מעבר

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

תהליך העבודה במערכות הדיווח:

במערכת שיבוץ, הוטמעו כל התנאים לזיהוי מתמחה ולזיהוי חונך, בהתאם לכללים שפורטו לעיל. חריגה מהכללים שנקבעו, יוצרת חסימות והתראות ולצדן, הסבר מה לא תקין או מה נדרש לעשות.

תהליך ג	תהליך ב	תהליך א	
החונך מדווח בהעסקה ישירה אבל המתמחה מדווח במסגרת מאושרת	החונך והמתמחה מועסקים במוסדות שונים אבל שניהם בהעסקה ישירה*	החונך והמתמחה מאותו מוסד (סמל מוסד זהה) או מתמחה בגני ילדים	
האישור למתמחה יינתן רק למסגרות שאושרו מראש על ידי אגף התמחות וכניסה להוראה	זיהוי במערכת שיבוץ	זיהוי במערכת שיבוץ	זיהוי מתמחה
מנהל ביה"ס של החונך דיווח בטופס ידני שיאושר על ידי מפקח בית הספר ויועבר לכח אדם בהוראה. הדיווח במערכת שיבוץ יתבצע על ידי פקיד בכיר במחוז (נספח ג')	מנהל ביה"ס של החונך דיווח בטופס ידני שיאושר על ידי מפקח בית הספר ויועבר לכח אדם בהוראה. הדיווח במערכת שיבוץ יתבצע על ידי פקיד בכיר במחוז (נספח ב')	דיווח על ידי מנהל ביה"ס במערכת שיבוץ דיווח על ידי מפקחת על גני הילדים במערכת שיבוץ (נספח א').	דווח על חונך

הבהרות:

* בתהליך זה יכללו הקטגוריות הבאות:

- חונך המועסק על ידי משרד החינוך ומתמחה המועסק במשרד החינוך בשני מוסדות שונים.
  - חונך המועסק על ידי משרד החינוך ומתמחה המועסק על ידי הבעלות באותו מוסד או בשני מוסדות שונים
- יובהר כי בכל אחת מהקטגוריות הן החונך והן המתמחה חייבים להיות מדווחים במערכות המשרד.**

- **כאשר המתמחה עובד במוסד רשמי והחונך עובד בעלות- יש לפנות לאגף התמחות וכניסה להוראה לצורך דיווח תפקיד החונך והמתמחה במערכות. ניתן לפנות באמצעות דוא"ל:**

hitmachut@education.gov.il

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

נספח א': נוהל לדיווח חונך במערכת שיבוץ

בעת דיווח חונך במערכת שיבוץ, המערכת מבצעת מספר בדיקות כדי לזהות "מתמחה" ולאפשר הצמדת חונך למתמחה.

מורים במקצועות הבריאות וכן מורים המועסקים בתפקיד יועצים חינוכיים, אינם נדרשים להתמחות במתכונת של ההתמחות בהוראה, ועל כן, המערכת לא תתייחס אליהם כאל מתמחים. מורה חונך, לא יוכל לחנוך מורים במקצועות/תפקידים אלו.

לכניסה למסך הדיווח במערכת שיבוץ:

שיבוצים << שיבוצים כללי >> שיבוצים לעו"ה במוסד (יש להזין את סמל המוסד שהחונך משוייך בו ואת מספר הזהות של החונך) << תפקידים >> הוספה << מתוך חלון "תפקיד" לבחור בתפקיד **מורה חונך**.

יתקבל מסך הדיווח שבו ניתן לאפשר את הדיווח עד שלושה מתמחים. עבור כל חונך, יש לבחור באופציית "הוספה".

הערה חשובה: במידה ומכסת התפקידים המתבקשת לעו"ה היא 3 כשאחד מהם הוא חונך, אין צורך באישור מנהל המחוז. פקיד כח אדם עם הרשאת בכיר, יכול לדווח את התפקיד השלישי.

דיווח במערכת שיבוץ:

הבדיקות שהמערכת מבצעת כדי לזהות **מתמחה**:

- א. עו"ה לא קבוע
- ב. עובד הוראה שלא קיבל פטור מהתמחות
- ג. עובד הוראה ללא רישיון קבוע או רישיון לעיסוק בהוראה
- ד. לא קיימת לעובד ההוראה הערכה מסכמת חיובית
- ה. מועסק בתנאי הרפורמה בהיקף 33% ומעלה ואורך תקופת העסקה של 3 חודשים רצופים **באותו מוסד**. בגני ילדים לא תתבצע בדיקה לגבי רצף עבודה **באותו מוסד**.

הבדיקות שהמערכת מבצעת כדי לאפשר דיווח **חונך**:

- א. ותק בהוראה - 4 שנים לפחות
- ב. תעודת הוראה
- ג. עו"ה שהוצמד לחונך - חייב בהתמחות
- ד. עד 3 מתמחים ל"מורה חונך"

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

להלן סוגי התראות שעשויות להתקבל בעת ביצוע שמירה של תפקיד "חונך" במערכת שינוי:

שגיאות בדיווח	התראה שתופיע	מה על המשתמש לעשות
אם קיים פטור לעו"ה או מחוזות הפטורים מהתמחות: סמינרים, חינוך מבוגרים	"קיים פטור לעו"ה - לא נדרשת התמחות"	לא ניתן לדווח התמחות
עו"ה קבוע	"עו"ה קבוע - לא נדרשת התמחות"	לא ניתן לדווח התמחות
דיווח מתמחה ללא שיבוץ מאושר	"לא נמצא שיבוץ מאושר למתמחה בתקופת תפקיד מורה חונך - לא נדרשת התמחות"	יש לעדכן שיבוץ למתמחה בתקופה ובשנת הלימודים בהתאם לדיווח תפקיד חונך
דיווח מתמחה עם הערכה חיובית	"קיימת הערכה חיובית לעו"ה - לא נדרשת התמחות"	לא ניתן לדווח התמחות לעו"ה שכבר קיבל הערכה חיובית *בדיווח רטרואקטיבי או השלמת מידע חסר - באמצעות פקיד בכיר במחוז.
1. אם דיווח יותר מ- 3 מתמחים. 2. אם לא נמצא שיבוץ בהיקף מינימלי ו/או אם אורך תקופת העסקה של המתמחה פחות מ- 3 חודשים.	1. "לא ניתן לדווח יותר מ- 3 מתמחים לחונך". 2. "לא נמצא שיבוץ בהיקף מינימאלי ל- 3 חודשים - לא ניתן לבצע התמחות, לא בוצעה שמירה"	השלמת הנתונים החסרים בהתאם.
דיווח מעל 2 תפקידים	"לא ניתן למנות תפקיד שלישי לעו"ה במוסד, לא בוצעה שמירה"	תפקיד 3 ע"י פקיד בכיר
עו"ה הומלץ לשנת התמחות נוספת	"מתמחה ללא הערכה מסכמת, לא עמד בתנאי התמחות, יש לבצע התמחות חוזרת - לצורך פתיחת השיבוץ יש להעביר במייל לאגף התמחות. אישור ממוסד אקדמי של רישום לסדנת התמחות לשנה זו, סמל מוסד שמבקש לקלוט את המתמחה, תעודת זהות של חונך".	יש לפנות לאגף התמחות להמשך טיפול.
כאשר אין לעו"ה תקופה מזכה להתמחות, במקרים בהם מתמחה לא עומד בתנאים של תקופה (פחות מחצי שנה) או היקף משרה (פחות מ- 1/3 משרה)	"לא ניתן לשייך מתמחה למורה חונך - תאריך תחילת שיבוץ לא מאפשר למתמחה השלמת תקופה מזכה לשנת התמחות (שישה חודשים) לעו"ה שהועסק פחות מ- 3 חודשים: "לא ניתן לשייך מתמחה למורה חונך - לא נמצא שיבוץ למתמחה בהיקף מינימאלי ל- 3 חודשים, אלא ל- _____ תאריך תחילת שיבוץ לא מאפשר למתמחה השלמת תקופה מזכה לשנת התמחות (שישה חודשים)"	עו"ה שלא עומד בתנאים לא יוערך ויידרש בהתאם לשנת התמחות נוספת.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

נספח ב' – טופס דיווח חונך למתמחה שאינו מאותו מוסד (לאישור פקיד בכיר)

בקשה לאישור חונך שאינו מאותו מוסד למתמחה

1. פרטי המתמחה:

שם פרטי	שם משפחה	מספר ת.ז.	מקצוע ההוראה
שם בית הספר	יישוב	סמל מוסד	תאריך תחילת התמחות

2. פרטי החונך:

שם פרטי	שם משפחה	מספר ת.ז.	מקצוע ההוראה
שם בית הספר	יישוב	סמל מוסד	

3. נימוק הבקשה (יש לסמן את האפשרות המתאימה):

- המתמחה הוא מורה יחיד בבית הספר במקצוע: חינוך גופני / מדעים / פיזיקה / כימיה / ביולוגיה / מחול / מוסיקה / אומנות / אנגלית.
- אחר _____

4. ידוע לי כי עליי לדווח על כל שינוי שיחול בעבודת החונך או המתמחה.

סמל מוסד	שם המוסד	שם המנהל	חתימת המנהל	תאריך
_____	_____	_____	_____	_____

המלצת הפיקוח [מפקח כולל/ מפקח על המקצוע]:

- מאשר/ת
- לא מאשר/ת

שם המפקח	חתימה	תאריך
_____	_____	_____

לשימוש פקיד בכיר תחום כח אדם בהוראה:

הבקשה מאושרת / לא מאושרת

שם הפקיד המאשר	מחוז	חתימה	תאריך
_____	_____	_____	_____

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

נספח ג': טופס דיווח חונך למתמחה במסגרת מאושרת (לאישור פקיד בכיר)

בקשה לאישור חונך למתמחה המועסק במסגרת מאושרת
שאושרה מראש על ידי אגף התמחות וכניסה לתפקיד

1. פרטי המתמחה:

שם פרטי	שם משפחה	מספר ת.ז.	מקצוע ההוראה
שם בית הספר	יישוב	סמל מוסד	תאריך תחילת התמחות
תקופת העסקה		אחוז משרה	

המתמחה מועסק במסגרת (יש לסמן את האפשרות המתאימה):

מוסד קדם יסודי מוכר שאינו רשמי

בית ספר בפיקוח משרד העבודה

במסגרת תכנית היל"ה

במסגרת תכנית לימודים נוספת (תל"ן) המופעלת בבית הספר (יש לפרט) _____

2. פרטי החונך:

שם פרטי	שם משפחה	מספר ת.ז.	מקצוע ההוראה
שם בית הספר	יישוב	סמל מוסד	

3. ידוע לי כי עליו לדווח על כל שינוי שיחול בעבודת החונך או המתמחה.

סמל מוסד   שם המוסד   שם המנהל   חתימת המנהל   תאריך

_____

המלצת הפיקוח/ [מפקח כולל/ מפקח על המקצוע]:

מאשר/ת

לא מאשר/ת

שם המפקח   חתימה   תאריך

_____

לשימוש פקיד בכיר תחום כח אדם בהוראה:

הבקשה מאושרת / לא מאושרת

שם הפקיד המאשר   מחוז   חתימה   תאריך

_____